

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség köziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 21.

Viktória haldoklik.

Három nap óta egy hírrel foglalkozik az egész sajtó: Viktória királynő haldoklik s lehetséges, hogy mikorra e sorok napvilágot látnak, akkor a föld leghatalmasabb birodalmának királynője nincs többé.

A ki hatvanhárom esztendőn, a történetében szinte páratlanul hosszú időn át uralkodott, életerős szervezetét nehezen bírja le a halál is, melyet nagy kora mellett is valósággal időelőttinek lehet mondani. Egészséges szervezettel, nyugodt életmóddal az agg királynő még élhetőbb volna egy darabig. Nem volt komoly betegsége, mely hirdette volna a véget. De az utolsó hónapokban rettenetes izgalmak érték s elborították lelkét, lassankint megölték szervezetét.

Kezdődött a vég az angolok délafrikai vereségével. A királynőt a hónapokon át érkező rossz hírek idegessé tették; álmatlanság bántotta. És ekkor érte a nagy csapás: kedves unokája, Viktor Keresztély herceg elesett a délafrikai harctéren. Viktória királynő ekkor napokig sirt, aztán buskomorságba esett, melyből karácsony óta már csak néha-néha, akkor is rövid pár órára tért magához.

Lassankint elhomályosodott elméje, úgy hogy a múlt héten, bár betegséget nem láttak rajta, négyszer tartottak minisztertanácsot, hogy a kormányzást Viktória királynő helyett *regensre bizzák*.

E tanácskozások közepette tört ki a királynő baja testileg is. Váratlanul mély aluszékonyság fogta el, valószínűleg gutaütés is érte, úgy hogy teste egészen megbénult, látását elvesztette, enni és beszélni nem tudott. Így feküdt péntek óta a halál küszöbén, melyen, mikor e sorokat írjuk, talán már át is lépett.

Haldoklásáról a következő táviratokat kaptuk:

A királynő állapota.

London, január 21. A királynő állapotáról éjfélkor a következő orvosi jelentést adták ki:

A királynő állapota az est folyamán javult. Gyöngesége növekedőben van. A táplálkozás meg van nehezítve.

Coves, január 21. (Reggel 3 órakor.) A királyi család össze gyülekezett a királynő hálószobájában. A katasztrófát minden pillanatban várják.

London, január 21. (Reggel 9 órakor.) Egész London virasztott, aggódva lesve az osbornei híreket. *Az agonia bekövetkezett. Unokáját, Vilmos német császárt már nem ismerte meg s a halál minden perczen várható.*

Bécs, január 21. Az angol nagykövetségen az arisztokráciának, a diplomáciai testületnek és az angol kolóniának számos tagja tudakozódott Viktória királynő haldoklásáról.

London, január 21. (Saj. tud. táv.) Hir szerint Viktória angol királynő

szombat óta eszméletlenül állapotban fekszik. *Betegsége gyomorrák, mely most akuttá lett.*

Budapest, január 21. (Saj. tud. táv.) Berlinből érkezett táviratok szerint a királynő még este félőtkor élt, de az orvosok véleménye szerint a **katasztrófa reggelre már bizonyosan bekövetkezik.**

Viktória jobban van.

Budapest, jan. 21. (Saj. tud. táv.) Lapunk zártakor vesszük a hírt, hogy este az angol királyné állapota némileg jobbra fordult.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 21.

Részvétellel érdeklődéssel kérdezik egymástól a folyosón a képviselők:

— Hogy van *Fejérváry*? Igaz, hogy eszméletlenül állapotban van?

Felelet helyett sietnek a telefonhoz s megkérdezik a Herzl-szanatóriumot, mi a hír a honvédelmi miniszterről!

A válasz ez:

— Reggel nyolczkor elájult, de csakhamar magához tért. Most alszik.

Viktória halálhíre jobban izgatja a kedélyeket. Az angol királynőről azt írják a tizenegy órakor megjelent lapok, hogy haldoklik, órái meg vannak számlálva s a katasztrófa minden pillanatban várható.

Az ülésteremben lassan gyülekeznek a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Legenda.

Irtá és a Kath. Kör. 1901. jan 20-iki ünnepélyén felolvasta:
 Krüger Aladár.

Fáradt vagyok, lankadt testem is, lelkem is.
 Munkára jól esnék egyet pihennem is.
 Csavard le a lámpát; van tűz a kályhába,
 Elég lesz annak a borongós világa.
 Simítsd meg homlokom; puha kezű nyomán
 Az égő fájdalom lecsillapul talán.
 Gond űzi lelkemet, seb sajog szívemen,
 Nehéz a múlt, nehéz a jövő, a jelen.
 Töprengök — s hiába. Űzd el te a gondot;
 Csak beszélj, akármit; okosat, bolondot.

»Férfiszívre meseszárnyon
 Enyh, nyugalom hogyan szálljon?
 Tanultál te olyan sokat!
 Forgattál fölínsokat,
 Hit és tudás forrásánál
 Azt gondolom, egyként jártál,
 Mind élvezted, ittad bőven,
 Mit akarsz hát akkor tőlem?»

Feledni akarok. Röpke regeszárnyon
 Mese vegyen körül, tudás helyett álom.
 Hiszen ugyanis a mit tudok vagy átélek,
 Vajjon ki mondja meg, nem csak álmokképek?

»No hát jól van, hát mesélek.
 Való helyett álmokképek
 Menyasszonyról, vőlegényről,
 Szép lányokról, menyecskekről.
 Az igaz, hogy ma szegények
 Kissé vénecskék lennének,
 Ha már mind sírban nem volna
 Vagy ezerhétszáz év óta.

Tehát régen, hajdanában,
 Regék ködös világában,
 Élt egykor egy kisasszonyka.
 Te! hogyha azt láttad volna...»

Tudom, édes, tudom. Megszerettem volna,
 Egy hét mulva paphoz bandukoltunk volna.
 Azt hiszed te: szép lány s az nekem már elég
 Belebolondulnom — de folytasd a mesét.

»Kár lesz mindjárt kinövetni.
 Paphoz azzal nem ment senki.
 Egy nagy hiány volt ő rajta:
 Pogány volt az Istenadta.
 Jaj, te, olyan szörnyű lehet
 Nem ismerni a szenteket,
 Nem tudni a Miatyánkot!
 Szegény kicsi pogány lányok!
 Zárdába ők sosem jártak,
 Kedves nővért sosem láttak,
 Hát belőlük — oh szegények! —
 Ki nevel jó feleséget?»

Ejnye te kis csacska! Úgy veszem én észre,
 Esküvőn jár maga kicsi eszecsskéje.
 Pedig lásd, akkor is volt ám egy nagy haszon:
 Selyem ruha nélkül ment a lakodalom.
 Fő volt egy szép férfi. Ma már az mellékes,
 Csak az uszály legyen suhogó, nagy, fényes...

»Hallgass! csúf. Nem érdemeled,
 Hogy meséljek tovább neked.
 Csak köss belém! Veszek mindjárt
 Statisztikát, politikát,
 Azt olvasom a füledbe —
 Félsz ugy-e? Nos hát légy csendbe.
 Élettársa volt a lánynak
 Egy ur, hívták Bonifácznak.
 Sem nem férje, sem jegyese —
 Tudja a szösz, mi a neve.
 Együtt laktak, együtt éltek
 Pogány módra a szegények!»

Dehogy is szegények! Szép volt a leánya
 S nőnek a szépség a legfőbb gazdagsága.
 Te mondtad szépnek. S ha nő mondja asszonyra,
 Nos akkor elhiszem látatlan, egy szóra.
 Szép volt, gazdag is volt. Mondd csak tovább édes.
 S mert asszony volt, tehát hiu volt, szeszélyes...

»Szeszélyes volt *kivételképp*.
 Egy szép napon elébe lép
 Bonifác ur s kijelenti,
 Feleségül fogja venni.

honatyák. Mintha megboszulni akarnák *Bessenyei* Ferencz tegnap tett azon kijelentését, hogy:

— Talán bizony a tisztelt képviselő urak itt vannak tíz órákor, amikorra az ülés kezdete jelezve van. Ezt még egyetlenegyszer se éltem meg.

Nem is nyithatta meg az elnök háromnegyed tizenegy előtt a mai ülést.

Szalay Károly beszélt először a belügyi tárcza 1901. évi költségvetése tárgyalásának folytatásánál.

Utána *Polónyi* Géza emelt szót.

*

A képviselőház mai üléséről a következő részletes tudósítást adjuk:

Perczel Dezső elnök háromnegyed tizenegykor megnyitja az ülést. Felolvassák és hitelesítik a múlt ülést jegyzőkönyvét.

Napirenden van a *belügyi tárcza 1901. évi költségvetésének folytatólagos tárgyalása.*

A belügyi tárcza.

Szalay Károly az első szónok. A vármegyei közigazgatás hibáiról és ezek hathatós orvoslásáról szól. Igazuk van azoknak a szónokoknak, akik a közigazgatás súlyos állapotának szomorú képét rajzolták a Ház előtt. A parlamenti reform többé el nem halasztható sürgős, megoldást váró kérdése egész alkotmányos életünknek. Főispánjaink a vidék törvényhatóságainak valóságos basái, a belügyminiszter pedig mit sem tett még azoknak a törvénysértéseknek megállítására, amelyekkel lépten-nyomon találkozunk a vármegyék életében. (Igaz, ugy van! — kiáltja közbe *Polónyi*.)

A költségvetést egyébként elfogadom.

A parlamenti reform.

Polónyi Géza: A főváros közigazgatása lokális adminisztrációs kérdés. A parlamenti reformot — úgy látszik — azért akarja későbbre halasztani a miniszterelnök, mert ez épen saját bátyjának az érdekeit sérti. Ezért nem aktuális most a parlamenti reform kérdése. Ha Bánffy ülne ott *Szell* Kálmán helyett, az bizonyosan időszerűnek tartaná a parlamenti reformot. A beati porridentes elvénél fogva az ellenzék nem juthat többségre a mostani választásoknál. Ezt statisztikailag is ki tudja mutatni.

A legsürgősebb gyakorlati kérdések várnak megoldásra a magyar parlamentben. Ezek az általános szavazati jog megadása és a választókerületek beosztásának megváltoztatása. Gyakran megtörténik, hogy a választó egy egész

vármegyén megy keresztül a választás napján, amíg leszavazhat.

Visontai Soma tisztelt képviselőtársamnak igaza volt, mikor azt mondta, hogy az általános szavazati jogot nem kell, de nem is szabad rendőrileg kezelni. Akik az államnak, az államhatalomnak nyitlan bevallott ellenségei, azok ne részesüljenek állampolgári jogokban. De a becsület magyar munkás, akiben van nemzeti öntudat, az kell, hogy leszavazhasson a képviselőválasztás napján ép úgy, mint az, aki nagyobb adót fizet, mint ő.

Az iszákosság elszomorítón nagy mértéket öltött az utolsó években. A kormány eléggé meg nem róható hibája az, hogy ez ellen nem tett intézkedéseket. Pedig a pénzügyminiszter urhoz tavaly interpellációt is intéztem az iszákosság terjedésének megváltoztatása dolgában.

Szell Kálmán miniszterelnök röviden reflektál a brassói főispán ügyében. Egy bizottság beszélt csak németül, de sem a főispán, sem a tisztviselők nem.

Polónyi replikája után megszavazták a belügyi budgettet.

A kath. kör ünnepélye.

Igazi eleven élettel a kath. kör, mely egyetlen alkalmat sem enged elmúlni, ha reprezentálnia kell. Valahányszor pedig a nyilvánosság elé lép, fellépését mindig vendégei magas intelligenciájához szabja és igazi értékes programmal áll elő, mely nem arra van hivatva, hogy kitöltse egy órát, hanem, hogy igazi élvezetet nyújtson a tartama alatt.

A fényes siker, mely a kör fellépéseit követni szokta, az egylet páratlanul áldozatkész egyházi elnökének fő érdeme, a városszerte népszerű *Palotay* László kanonoknak, ki buzdit, segít, fárad lankadatlanul.

Fel kell említenünk, ha már a sikerek okát keressük az ünnepély rendező bizottság elnökét *Böszörményi* Gézát és a székesegyház kitűnő karnagyát *Beleznay* Antalt, kinek közbecsült neve tudja össze tartani azt a remek énekkart, melynek számai magukban véve is zenei esemény számba mennek.

Az énekkarban részt vettek:

Szoprán: Herkner Szidike, Kötäuschek Julia, Lengyel Józsefné, Moyzes Miklósné, Nesztovál Julia, Tucsek Ferenczné, Weiffert Melánia, Zwipp Jolán.

Alt: Csipkés Sándorné, Czettner Irén, Dús

Piroska, Farkas Etelka, Oberti Vilma, Padala Eugénia, Zdráhál Irma.

Tenor: Krisztik János, Krüger Jenő, Makay József, Padala Pál, Szkalák Zoltán, Tucsek Ferencz.

Basszus: Bátky Endre, Kalmár József, ifj. Maróczy János, Moyzes Miklós, Nyáry Ignác, Persz Ferencz, dr. Szemethy Géza.

A vasárnapi matiné pontban 11 órákor vette kezdetét a zsufolásig megtelt teremben. Igazán lehetetlen volt teljes névsort készíteni a megjelentekről azért elnézést kérünk referádánk e hiányos részéért. Sikertől följegyeztünk a következőket:

Notabilitások:

Vinkler József vál. püspök, nagyprepost, Laurán Ágoston, Palotay László, Fetser Antal, Grócz Béla, Steinberger Ferencz kanonokok, Schlauch Nándor, Dús László, Keller József őrnagy, Papp Oszkár ezredorvos, Papp Miklós p. ü. igazgató, Hoványi Gyula dr. jogtanár, Nagy Ferencz törvényszéki elnök, Krüger Viktor, dr. Kovács S. János, Demek Győző, Homolya István, Novotny S. Alfonz, Beke Boldizsár és köztünk számos kitűnősége.

Asszonyok: Bátky Endréné, Beczkay Lajosné, Békési Jánosné, Demek Győzőné, Éő Jánosné, Ferdényi Olivérné, özv. Grócz Ernőné, özv. Grunwald Henrikné, Hoffmann Henrikné, Harmath Károlyné, Hant Frigyesné, Heringh Sándorné, Hoványi Gyuláné, Homolya Istvánné, Julier Károlyné, Justh Károlyné, Komlóssy Józsefné, Kelemen Kálmánné, Kovács Béláné, Kiss Andrásné, Keller Józsefné, Láng Józsefné, Molnár Imréné, Molnár Lajosné, Mayr Sándorné, Miskovszky Lajosné, Maróczy Jánosné, Markon Antalné, Mertz Jánosné, Nagy Ferenczné, Novák Józsefné, Olasz Elemérné, Péterfy Kálmánné, Papp Oszkárné, Papp Imréné, özv. Személy Kálmánné, Székely Sándorné, Sal Ferenczné, Szedlarikné D. Anna, Schlauch Josefín, Stettner Jánosné, Szondy Vilmosné, Tóth Zsigmondné, Tóth Mártonné, özv. Zilahy Kálmánné.

Leányok: Böszörményi Tilda, Bauer Margit, Csipkés nővérek, Gyöngyössy Erzsike, Guttman nővérek, Heringh Erzsike, Harmath nővérek, Homolya nővérek, Király nővérek, Kovács Emma, Keller Ilonka, Korda Boriska, Kugler Rózsika, Karger Rózsika, Mikusay Irén és Margit, Miskovszky Gizella, Makay nővérek, Novák nővérek, Papp Cosima, Resch Katicza, Szombathy Katinka, Szedlarik Anna, Székely Irma és Aranka, Szondy Erzsike, Tóth Margit, Tóth Karolin, Vucskics Julia, Vass Irénke, Zilahy Sarolta.

Első szám: Da mihi Jesu, vegyes karra irta *Moyzes* Miklós.

Félbe-szerbe az volt régen,
Legyen hát az most egészen;
Főpap előtt, kenyér mellett
Mondják őket hitveseknek.

A szertartást, édes, elmondod, remélem.
Pompás lesz a mellett elaludni mélyen!

»Azért sem! Te rest heverő!
Mi szebb, mint egy szép menyegző?
Elalszol te, még megérem,
Temennyegződ közepében.
Már is szánom szegény nődet!
Hogy meg lesz az hatva tőled!
Bonifácznak menyasszonyja
Éppen neked való volna.
Felrázna az az alvásból!
Képzeld! mit kért az urától!

Mit? Micsoda leány! Ő kért az urától?
Nem hallott az semmit még a hozományról?
Ma már leányt kérünk, — de hozományt nézünk,
A szerelemről is számokban beszélünk.
Ugyan ne hitess el velem ilyen meséket!
Vagy ni! Hisz ez mese. Hát csak folytasd, kérlek.

»Nem mese ez; szent legenda,
Valónak tudták mindenha.
S tudd meg: az én vőlegényem
Engem nézzen, ne a pénzem!

Hiszen pénzed nincs is. Hoppon is maradsz ám.
Halljuk, a menyasszony mi szépet s jót kíván.

»Nem kívánt az karpereczet:
Ékszer soha sem szeretett.
Nem is kívánt szép ruhákat
Mire az egy szép leánynak?
Ha öreg lesz, meg ha csúnya,
Akkor kell rá cifra gúnya.
Többet kívánt, merészebbet:
Keresztény vértanustestet.
Vértanúnak véres teste
Bűvölsre volt kedvelve;
Mégbűvölni a rossz lelket,
Gyógyírul a betegeknek,
Gondot, bajt az messze űzd el —
Nászajándék más nem is kell.

Szép szerénység. S jobb volt, mint a mai lányok.
Azok megölnek egy arany ifjúságot.
Szegény vőlegények arany szabadsága!
Meghal az ifjúság Hymen igájába!
Az a te leányzód vőlegénye helyett
Csak egy harmadiknak kívánt veszedelmet.

»De most hallgass! Gúnynak vége.
Most jön a szomorú része.
A vőlegény csak elsáppad.
Ne fordítson erre hátat?

Már fordulna, már indulna,
A két szem csak visszahúzza.
Csak két szemük szól egyedül.
Aztán kéz is kézbe kerül,
Kar a karban, szív a szívén,
Ajk az ajkon — »Meglesz hiven!«

Lásd, a gyöngé asszonyember
Mindig bírt a férfinemmel

Az is csak gyöngeség. Egy kis szű munkája,
S mégis egy szép tölgyfa porba hull utána.

»Ment Bonifác. Lóra pattan
Még abban a pillanatban.
Tovavágtat s im útközben
Vihar van keletkezésben.
Tornyosuló nehéz felleg,
Hol villámok rejtekeznek,
Zúgó szellő, melynek hangja
Biztat erős szélviharra.
Villám villan, dörgés csattan,
S hull az eső bő patakban.
Pedig közel már a város,
De hogy jut el kapujához?
S im, míg lovát sarkantyúzza,
Új akadály tör az utba.
Három lovag álarcz alatt
Odaugrat. »Add meg magad!«
Kard ki kard! És a villámba
Beolvad négy kard szikrája.

A darabot maga a szerző dirigálta, nyugodt, biztos elegáns mozdulataival. Hogy szép volt e szám! Kétségtelen. Remek hangok interpretáltak és bizonyára az sem vált az ének rovására, hogy az ének egy része igen sokkal bájosabb volt, mint a milyen erős nem, a másik része. Teljes volt az összhang, lágyan csengtek a piánók, mint a megütött üveg harang.

A szerző meg lehetett elégedve e számmal, azt hiszem, a publikum el volt ragadtatva, azt láttam és hallottam.

Az ének szám után lapunk belmunkatársa Pálffy Béla hittanár tartott alkalmi felolvasást e címmel, »A katolicizmus a XIX-ik században.«

A felolvasás vázlata ez volt.

Foglalkozik bevezetésében a katolicizmus küzdelmeivel, melyet a fogság utáni templom építők történetével hasonlít össze.

Aztán le vezeti az ellenséges törekvések okát, melynek gyökere a vallási forradalomnál kezdődik, a tekintély elleni lázadással folytatódik az ezen eszmék alapján kezdődő politikai forradalmakkal, mely később a tévesen kihasznált természettudomány által támogatott bölcséleti s az ebből következő társadalmi forradalmakban leli magyarázatát.

Azután vázolja ezen ellenséges áramlatok idejében az egyház üldözését, majd az eszmék tisztulásával az egyház új fejlődését, mely tovább folytatja Isten házának építését, mely munkához segítségül hívja a hívek seregét.

Az egyház XX-ik századbeli céljául azt tűzi ki, hogy szívet adjon az önzővé lett emberbe s hitet a felhalmozott tudásba.

Az egyes számokat a felolvasással együtt lapunk más helyén közöljük.

Felolvasás után színtársulatunk egyik fiatal, de bátran jövendőelhetjük, hogy nemsokára legkiválóbb tehetsége, Balázs Olga kisasszony száma következett, Rákóczy Rodostóban cz. melodráma, melyhez a precíz zongora kíséretet Moyzes Miklós ur szolgáltatta.

Gyönyörű organum, hatalmas tragikai erő és biztos tudás jellemzi a művész szavalatát. Mélyebb hatást képzelni sem lehet, mint a milyen e szám keltett. Igazán szünni nem akaró taps volt a köszönet az élvezetért, mi ilyen diskrét és kiváló közönség részéről

sokat jelentő kitüntetés volt, — de méltán kiérdemelt.

Frappáns hatása volt a komoly számok után Krüger Aladár belmunkatársunk fellépte, ki egy általa irt »Legendát« olvasott fel.

Egy tul tömött fejű blazirt férfi kéri naiv kis leány testvérét, hogy meséljen valamit neki.

A kis leány sz. Bonifác legendáját mondja el, s a történet egyes szavaira cinikus megjegyzéseket tesz a blazirt bátya.

A kis leányos naiv hang s a férfi cinizmus élesen határolva nyilatkozik meg a versben s a kettős párbeszédből tragikai erővel bontakozik ki Bonifác nemes története.

Két ének szám volt még. Befejezésül gyönyörű letétben a magyar himnus és a legenda előtt a dr. Szemethy Géza zene szerzeménye, melynek szövegét dr. Némethy Gyula írta.

Hatalmas szerelést, erőteljes kompozíció volt a Szemethy munkája. Nem a színezéssel akart hatni, hanem az erős zenei gondolattal és éppen ez teszi értékesé a szerzeményt, mert hogy sikerült a szerzőnek teljesen elérni célját azt felesleges külön említeni Szemethyről, kinek már eddig megjelent művei is nevet biztosítottak az egyházi zene terén.

Erdős taps hangzott fel e szám után, mely köszönet volt a remek énekeseknek és elismerés a szerzőnek.

Kevéssel 12 óra után ért véget a matiné és csak a közönség kritikáját írjuk le, mikor azt mondjuk, hogy a várakozásnak teljesen megfelelően sikerült.

A kamarai választások.

A kamarai választás tegnap este ért csak véget.

A választás érdekes meglepetéseket hozott a nagystílű mozgalom következtében, amit a most alakult független iparosok pártja indított. Elsőrendű a meglepetések rendjében, hogy Bertsey György, az ipartestületi elnök, ki a kamarában az iparos szakosztály elnöke volt, a póttagok közé került, Rendes Vilmos pedig, a választás elnöke a kamarai tagok sorából kimaradt.

A rendőrség egyik irodájában ma reggel 9 órakor kezdték meg az iparos szakosztály ka-

marai tagjaira leadott szavazólapok összeegyvetését, a mi a jelölések sokféleképp való elágazását tekintve, estig szakadatlan munkában tartott. Ezalatt a kíváncsiak százai jártak a kapitányságon, hogy a kiszivárgó híreket szétvigyék. A választás eredményéről biztos adat azonban az esti órákig nem volt kapható.

Este fél 8 órakor Rimler Károly enuncziálta az eredményt, mely a következő:

Beltagok:

Hann Lajos	—	722
Ifj. Rimanóczy Kálmán	—	715
Hillinger Miksa	—	641
Weisz Gábor	—	634
Czegléd Sándor	—	626
Lévai Márton	—	582
Dr. Moskovits Miklós	—	472
Óváry Lajos	—	417
Sztarill Ferencz	—	410
Rozslay Géza	—	408
Czegléd Jenő	—	407
Milibák József	—	405
Széles Lajos	—	404
Sziládky Ernő	—	403
Juhász Benedek	—	399
Gödény Sándor	—	399

szavazatot nyert.

Póttagok:

Voszka Ferencz	—	398
Bertsey György	—	397
Havasy Zsigmond	—	397
Ifj. Moskovits Mór	—	387
Ifj. Cser János	—	385
Weisz Károly	—	376
Kovács Kálmán	—	375
Andriska Károly	—	265

szavazatot kapott.

Az eredmény kihirdetése után Weisz Károly bizottsági kiküldött észrevételt tett, mert a szavazások nem történtek külön a rendes és külön a póttagokra. A felszólalás jegyzőkönyvbe vételét kérte, hogy esetleges fölébeszés esetén ez a körülmény figyelembe vétessék.

Rimler Károly elnök tudomásul vette az óvást, s utalt a kibocsátott hirdetményre, amelynek alapján a választás törvényszerűen történt meg.

TAJÉKOZTATO.

Január 27. Az ipartestület évi közgyűlése a tüdőző órákban d. e. 9. órakor.
Január 27. A Polgári takarékpénztár évi közgyűlése d. e. 11 órakor.
Január 27. Izr. nőegylet sétatangversenye a Fekete Sasban d. u. 4 órakor.
Február 1. Burmester Villy és Diósiné Handel Berta hangversenye a Fekete Sasban.

No lásd. Ide visz az asszony hiúsága.
Minek is hallgatott Bonifác reája?
Maradt vón, kapott vón más leányt is, szebbet,
Most pedig biztosan mindenét elszedtek.

»El azt. Gyalog, egy ruhába
Bocsátották el utjára.
Szomoruan a hogy ballag,
Fényt elébe hint egy ablak.
Bekopogtat fázva, éhen,
Fogadták ott tisztességben.
Anyá vetett puha ágyat,
Étre gondja volt a lánynak,
S a mit adtak, adták szívből,
Nem úgy alamizsna-színből.
Hogy leülnek, könnybe lábbad
Mindkét szemé Bonifácznak.
Hála könnye, drágagyöngye
De fölszárad egykettőre,
Mikor mellé ül a két nő
S kereszlet vet mind a kettő.«

Persze, Bonifác úr szörnyű ijedelme
Nem tartott sokáig. Keresztény szemekbe
Bizonyára épp oly hévvel belebomlott,
Mint a hogy elébb a pogányért rajongott.

»Megy a vendég hajnaltájba;
De elébe áll a lányka.
»Csak egy napot... gyenge vagy még...
Légy mint otthon, ne légy vendég!«

Másnap újra a búcsúra
Szól a lányka, kéri újra:
»Csak egy napra... azcod sáppadt,
Otthon holtra riadnának.«

Harmadnapra éjszakára
Bonifácznak nincsen álma.
»Jöttem ide rombolásra,
Keresztény vér ontására,
De te, a kit fölfeszíttek,
Gátat vetettél: egy szívvel!
Porba hullok im előttem
Büszkeségem mind megölted,
De ha Isten, de ha bölcs vagy,
Tanácsot hát most adj, most adj!
Keresztény nőt megszerettem,
De a régít sem feledtem.
Ez é szavam, az é szívem —
Ezt bogozd ki, Uram Isten!«

Ugyan! Kell is ahhoz mennyországi olló!
Mai világban is történik hasonló.
Jobb kézre az egyik, a másik kéz alatt —
Ez az a történet, mely mindig új marad.

»Megy Bonifác ki a térre;
Szörnyű látvány tűn szemébe.
Vörös vérpad mered égnék
S a vérpadon keresztények.

Szól Bonifác: »Isten ujjal
Megyek, hová hívsz, az útra!«
S meghallja még a hóhér is:
»Krisztus híve vagyok én is!«

Áll Bonifác az állványon,
Körül néz a sokaságon.
Gúnykacagás, szitok, átok,
A pallos is villan már ott.
S akkor látja: amott messze
Két lány siet kétségbesve.
Ég felé néz egyik sírva,
Másik szemé villámszíkra.
Az egyikhez szól kiáltva:
»Igéretem im beváltva!
Ajándékul adom neked
Az én vértanú-testemet.«
A másikhoz is szól kérve:
»Imádkozzál értem s — érte.«

Hóhér bárdja süvölt, robban,
Bonifác is ott a porban.
Két síró nő borult rája,
Mint a menny a föld porára.«

Szép történet. Szinte meg is volnék hatva.
Elhiszem egy szóig. Ilyen áldozatra,
Szerelmes férfiak, mi vagyunk képesek.
Azaz képesek ők, a kik szerelmesek.
De ha nő jött volna efféle helyzetbe,
Mít gondolsz, meghalt vón kettőnek érette?

A katholicizmus a XIX. században.

Hora, est jam nos de somno surgere.
sz. Pál. Róm. XII. 2.

Hölgyeim és uraim!
Mielőtt tárgyam fejtegetéséhez kezdenék, az írás szavaival szólok önökhez.

— Akinek füle van a hallásra halljon, a kinek szeme a látásra, vigyázzon, mert új időknek küszöbére léptünk.

Az atya szólt egykoron fiának és az ige testté lön és közöttünk lakozék; a világra jött; de a világ nem ismerte meg őt.

A fiu megigérte a vigasztaló Szentleket, ki az atyától és tőle származik, ki kettőjüknek örök szerelme. O le is szállt és megújította a földnek a színét és lön, mintegy második teremtés.

XIX századdal ezelőtt szórta el Jézus az Isten ígéjének magvát és a Szentlekek megtermékenyítette azt. Az emberek látták fejlődni, virágba borulni és ettek annak gyümölcséből, az élet fája gyümölcséből, mely Krisztus hitével másodszer lett elültetve a földön.

És én mondom önöknek, hogy nagy volt az öröm az emberek között, midőn látták az égi fényt és átmelegedhettek az örök szeretet tüzeinél.

Most ismét sötét a föld! Sötét és hideg.

Atyáink még látták a hit fényét, látták mikor az új eszmék felhői elborították, és e percztől fogva valami hidegség áradt el a földön. Az önzés jogossá lett, a jótékonytá sporttá. Az erős teljesen érezte hatalmát, a gyenge a gyűlöletben keresett segítséget. A régi jogok eltűntek s a rendi privilégiumok helyébe az osztály gyűlölet lépett.

Igazság helyett a bevégzett tények adták a szentesítést a sikerhez.

Támadt azonban sok nagyszerű mű is. Távíró vonalak hálózzák be a világot s bámulatok szerkezetű gőzöskék nem ismernek távolságot sem földön, sem vizen. A világ lázasan dolgozik s hogy megismerje haladását egybegyűjti minden nemzet amit alkotott és népvándorlás indul a kiállítás helyére. Csodás, nagyszerű ott minden s szinte önkénytelenül tör ki a népek sokasága — hozsanna a tudásnak.

De messze délen egy népet irt ki az erősebb s a haldokló nemzet első fia eljön a vadak földjéről ide hozzánk segítségért. Agg kora és igazságos ügye a két varázs vessző melyvel el indul megnyitni a könyörület forrását, És! — Lát itt állig felfegyverezett hatalmas népeket de nem akarják hallani szavát. Csak egy kéz nyulik felé, egy gyenge nő. Nem azért hogy védje, hisz ehhez gyöngye, csak hogy letörölje a csalódás sajtoltá keserű könnyeket.

Sem az agg kor tisztelete sem az igazság nem elég varázs vessző nálunk, hogy vizet lehetne fakasztani a sziklából.

Hideg van és sötét.

Én azt hiszem önök is úgy érzik, hogy mikor a hitet kitépték a világból vele szakadt a világ szive is.

»Nem. A nő csak egyszer szeret,
Egyszer szeret és csak egyet.
Bonifácznak szép arája
S fogadása példa rája.
»Te érettem adtad életed,
Nos én élni fogok érted.
Távol, messze pusztaságban
Érted élek imádságban,
Legyek tiszta, hű tehozzád,
Mig egyesít a mennyország.»

Nőért halni tud a férfi,
Férfiért csak nő tud — élni!
Mert a nő csak egyszer szeret,
Egyszer szeret — és csak egyet.»

Igen — egyszer szeret — s ha szeret, él érted,
Szerelme mélységét aligha megérted.
Tudom — s oh, bár tudná ezt jól a halál is —
No nézd csak! A hangom oly szentimentális!
Pedig e mondást mint ha hallottam volna —
Különbösen az egész történet oly ócska!
Modern legendának más lett a mottója:
Asszonyozóra építs — s építess a hóra.

Ha a XIX-ik századot szoborba kellene fagfagnom, úgy alkotnám meg, mint egy Herkulesi izomzatú férfit, ki önszívét tapossa.

Az egyház hivatása a XX. században, hogy meg mossa ezt a sárba tiport szívet s vissza tegye a kebel közepébe.

Valóban azért oly durva és hideg az élet, mert kiesett a szív az emberekből s vissza lehet-e azt tenni újra? — feleljen meg e kérdésekre e korkép, melyet elfogulatlanul rajzolok.

* * *

A XIX-ik század a háborúk százada volt. Anyagi és eszméi harcok százada. Jaj annak, kit harcok idején fegyver helyett csak igazsága véd. Az egyháznak is át verték ezt a pajzsát s rajta keresztül mély sebeket ütöttek. Igazságtalan volt ez a harc az egyház ellen s míg egyes jeleneteit nézem régi emlék ujul fel bennem. Ezdrás könyvét veszem a kezembe, ott látok hasonló jelenetet leírva. Akár csak hű fényképe volna a XIX. század katholicus küzdelmeinek.

A templom építéséről szól Ezdrás próféta és így írja azt le.

»Meghallák pedig Jai templomot építenek Izrael Ura Istenének és hozzájuk járulván mondák: hagy építsünk mi is veletek, mert mint ti, úgy keressük mi is Istent. És monda nekik Zorobábel: nem illik, hogy veletek együtt építsünk mi házat Istennek, hanem magunk építsünk, amint megparancsolta a király. Lőn azért; hogy a föld népe akadályt tön nekik az építésben és háborgatá őket. És vádat írnak Jada és Benjamin ellen ilyen formán: Tudva legyen a királynál, hogy a zsidók Jeruzsálemba jutottak a pártos és igen gonosz városba, melyet építenek, kerítést emelvének és kőfalat rakván. Ha pedig a város felépül és falai megerősödnek, adót és vámot, esztendőnkénti jövedelmet nem adnak és e kár a királyokra fog hatni. És válaszolt a király: Tiltásokat el ama férfiakat, hogy a város föl ne építtessék. Serényen vigyázzatok pedig, hogy a gonosz apránként ne növekedjék a királyok ellen. Ők tehát gyorsan Jeruzsálemba mentek a zsidókhoz ellenük állván erő hatalommal.

De a zsidók tovább építék a templomot az urnak, egyik kezükbe a kard, a másikban építő eszközt tartva.

Igy! valóban így volt a XIX. században is Először az egyházban akar maradni az ál bölcelet, hogy az Ur házában falába vályogot dugjon kő helyet, majd nyíltan támad. Felkelti a hatalmak féltékenységét s oly fegyvereket visz a harcba, melynek vágása ellen még nem volt megvédve az egyház, a természet tudomány, pogány bölcelet és új állam theoriák fegyverét. Az egyház pedig küzd az Isten hájlékaért egyik kezében a védelem, másikban a munka eszközével.

Honnan támadt ez az ellenséges eszme áramlat? E vad hullámok Péter szirtje ellen? Mélyen találjuk gyökerét:

A vallási forradalmakról.

Mindig volt baja az egyháznak a tévhittekekkel. E felekezetek először tulbuzgóságból támadtak. Mind akarta az Isten házat építeni, de más más stílusban. Ez az iránya az eretnekségeknek a középkorig tart. Itt azonban fordulat jön a tév tanítók harcába.

A középkori eretnekek nem annyira az Ur házán akarnak dolgozni, mint inkább az emberek számára építenek lakásokat az Ur házának köveiből. Az új eretnekek lázadást szítnak a templom munkásai között a munka ellen. Csak azt tárják szemük elé, hogy dolgozniok kell mások irányítása és főnöksége alatt, s el rejtik e gondolatot, hogy nem előjáróik hasznára, de Isten házáért dolgoznak. A munkások egy része kilép a munkából s mint ilyen esetben most is úgy van, a sztrájkolók azt a műhelyt támadják, melyben megelégedetten dolgoztak előbb.

Az új modern tévtan nem épít új templomot, csak egy pár követ hoz el oltárnak az ősi templomból. Semmi újat nem állít csak a régitől tagad le.

De hol álljon meg a tagadás? Ezt mindenkinél egyéni izlésére bizza az új tan.

Először jögisítják tehát fel az embert, hogy önbirája legyen, vallás erkölcsi dolgban.

A magára hagyatott ember aztán vezető nélkül tévelyeg s belé kerül a régen duló humanista irányzat hálójába.

A humanista mozgalom a pogány világnézet érvényesítése. E bölcelet szerint az ember önjogu s önczélú lény s így sem tekintélyt, sem urat ismerni nem tartozik, sem másnak, sem Istennek nem felelős.

Ez eszmék teremtik meg a francia forradalmat, mely csak a XVI-ik századbeli vallási forradalomnak volt folytatása és következménye — politikai téren; vallás ellenes irányát pedig e forradalomnak az eretnekség által megindított negáció következetes keresztülvitele magyarázza meg.

Vérben kél fel a XIX-ik század, az eszmék és népek forradalmának tüze piroslik első napjaira. Csatáival nincs miért sokat foglalkozni. A század első felében Napoleon, a másodikban Bismarck ontja a vért. Térjünk ki előlük.

A forradalom hatása alatt a pogány világ nézet megerősödik, rendszerbe öntik, be plánilják a nép közé is. Csakhamar egész iskola támad Németországban, melynek bölceleti iránya nemcsak katholicus ellenes, hanem teljesen keresztény ellenes.

Kant az atya a német iskolának. Ő hirdette, hogy a tudás nem realis, csak egyéni. Ő azonban Istent, mint meg nem ismerhető erőt még meg hagyta, Fichte már kimondja, hogy az egész világ nem valami való, csak az én egyéni — hangulatom viszképe. Szerinte ismerni és létezni egy dolog. Schelling csak egy föltétlen létezőt ismer el kétféle megjelenési móddal. Bennem mint alanyi, kivülem mint tárgyi jelenséget. Ez már kifejezetten pantheisztikus nézet, mely Spinoza tételéhez veszedelmesen hasonlít. Hegel annyira egységesít, hogy még a tárgyakat is csak látszólagosnak mondja, mert minden egyetlen lényeg megjelenése, reálitás nélkül. Schleiermacher szerint Isten és világ egy, kik egymás nélkül nem létezhetnek. A többi hasonló irányú bölcelőket mellőzve még Schopenhauert és Hartmant említem, kik közül ez utóbbi már annyira ment, hogy Istent öntudatlan lénynek veszi, ki csak akarni tud, de akaratának és létének tudatára csak az emberben ébred s öntudattal nézve művet rossznak találja azt. Végzem a sort Nietschével ki szintén az ember szuverénitását hirdeti, tekintet nélkül arra, hogy része Istennek, mint a pantheisták tanítják, vagy sem, s minden szenvedélyt és vágyát jogosnak hirdeti, jogtalannak sőt bűnnek minden korlátot, mely a szenvedélyekkel szemben felállítatnék.

Íme, ilyen nevelők kezébe jut az emberiség esze, hite és szive, hogyne lett volna durva és elbizakodott!

E zavaros egy elvi világ nézetet, mely az embert isteni méltóságra emeli, amennyiben egy lényegűnek tartja Istennel, váltig erősítette a fellendülő természet tudomány, mely miudent egységre hozni igyekszik.

A kémia egészen a XIX-ik század gyermeke, de jó részben a fizika és élettan is.

E korra esnek a következő felfedezések: A levegő összetételének felfedezése s a fogsztom kiküszöbölése, mely Lavoisier nevéhez fűződik. Humphry Davy, az elektrotechnikának veti meg alapját s a róla elnevezett lámpát találja fel, mely nélkülözhetetlen a szénbányászatonál, Dalton János megállapítja a gázok ve yülési törvényét, Galvani Alajos az állati d-lejességét, Volta Sandor az érintési villamosságot. 1800-ban egységesítik a hossz mértéket, mely a föld délkörének 10 milliomed részében állapítatik meg. 1804-ben Gay Lussac 7100 méter magasságba száll léghajóval s b-bizonyítja a légkör egységes voltát, 1812 ben Mallus felfedezi a fény sarkitást 1814-ben Fraunhoffer József a szinkép elemzést, mely a tal a csillagok egységes anyagát lehet megállapítani, Ampère András a dynamo gépekhez adja az eszmét Ohm György az elektrotechnikát számitani alapra helyezi, 1809-ben Sommering Samuel telegráf jeleket ad 2000 labnyra. Tökéletessé e találmányt Gauss és Weber, u anuk Steinhel Károly tesz nagy lépest e téren, ki először használja a földet áram elvezetőt s 1837 ben

Morse megalkotja ma is használt távirógépet.

A kémiában 1843-ban *Hoffmann* felfedezi az anilin festékeket, *Aspidin* József a cementet, *Wöhler* Frigyes az alumíniumot és egyéb új elemeket. E században indul rendes utra az első gőzhajó 1811-ben, s az első vasut, *Stephenson* Róbert találmányai.

A csillagászatban a bolygó rendszer kibővül *Bessel* Frigyes megtalálja az Uranuszt, *Le Verrier* a Neptunt.

Fénytanban *Dagnere* György 1826-ban adja az első fényképet s technikában örök emlékü az 1869-ben megnyílt suezai s a legújabb kieli csatorna.

Mind e hatalmas felfedezések a természet bölcselők kezébe kerültek, kik igyekeztek azokat az egyház ellen felhasználni így *Oken* a frenológus *Gall* és a paleontológus *Cuvier*, eleinte materialista, később pantheista irányban. A szervezeten világot egy egységre hozza *Laplace*, ki egyenmű ősködből származtatta az egész világot tiszta mechanikai forgás útján, a szerves világot pedig hozzáteremtí *Darwin* a fajok egymásból való kiválása útján a létért való küzdelem kényszerítő eszközével. A szervetlen világ átmenetét a szervesbe, elintézi *Huxley*, a tenger fenéken talált nyálkát tartva átmeneti alaknak (*Batibibus*) Istent valóban feleslegessé tették a teremtésben.

Ime tehát a bölcséleti egy elviség a *Laplace* *Huxley* és *Darwin* útján természet tudományi alapot látszik nyerni. De közbe lép a ragyogó tudású *Pasteur* s kimondja a nagy elvet, *élő csak élőtlől származik*. E mondással kiirtotta *Huxleyt* s elvágta *Laplacét* — *Darwintól*.

Az egyelvi természeti tudományi felfogás ezzel megkapta illetékes kéztől a halálos csapást s ma már tudjuk, hogy a *Laplace* elmélet csak igen sebezhető theoria, mely isteni első mozdítás nélkül érhetetlen, *Darwin* theoriája ellen pedig nem csak az ősi lény tan tanuskodik, de a 10—15 év előtt még teljesen *Darwinista* Term. tud. társulatnak is, mult évi októberi füzetében nyíltan állást foglal *Darwin* egy alapvető nézete a másodlagos ivari kiválás ellen.

Ma már maga a természettudomány állítja össze Isten trónját, kit hiába nem képes nélkülözni.

Ez a XIX. század hitetlen tudásának, eszmei forradalmának kezdődő tisztulása.

(Vege köv.)

UJDONSÁGOK.

* **Báró Fejérváry Géza**, a beteg honvédelmi miniszter állapotáról már tegnap délután is, de különösen ma délelőtt igen aggasztó hírek kerültek forgalomba. Az aggodalmat keltő híresztelés azt, ujságolta, hogy a nagybeteg miniszter heves bélgörcsöket kapott, a melyek óriási fájdalmakat okoznak neki. A görcsös fájdalmak annyira fokozódtak, hogy állapota válságosra fordult. Ezek a hírek szerencsére nem bizonyultak teljesen igazoknak. Annyi igaz csak, hogy a bélgörcsök a beteg erejét meggyöngítették, a mihez hozzájárult az is, hogy a fájdalmaktól igen nyugtalan lett az álma. A beteg miniszter állapota mindazonáltal igen komoly és kezelő orvosait a legfokozottabb őrködéésre készíti. A Herzi szanatórium tegnap déli 12 órakor a következő hivatalos bulletint adta ki:

A közérzület délelőtt tíz órakor kissé javult. A beteg megszokottal keveset aludt. Reggel a hőmérséklete 37,9, szív működése valamivel erősebb. Erverés 72, kihagyó. Méréseket metiorizmus (puffadtság) főnáll. Seb környéke érzékeny. Tapólvétel elégséges. A kötést megváltoztatták. *Herzi, Müller, Kunze*.

Ő Felségét a kabineuroda minden órában értesíti Fejérváry állapotáról. A kérdezősködések a szanatóriumban szüntelenül folynak. Sok látogató hajtat ki a szanatóriumba, de a beteghez nem bocsátanak senkit sem.

A képviselőház elnökéhez Perczel Dezsőhöz báró *Fejérváry* Imre főispán, báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter fia ma a következő levelet intézte, a melyet a ház elnöke ezen az uton hoz azoknak a képviselőknak a tudomására, a kik a minisztert üdvözölték:

»Kegyelmes uram! Atyám az éjjelt türethetően töltötte s a tanárok véleménye szerint állapota kielégítő.

Ez alkalommal azon szívességre kérelek föl, kegyelmes uram, kegyeskedjél azoknak a képviselőknak, a kik szívesek voltak őt üdvözölni, tudokra adni atyám őszinte köszönetét.

Fogadd, kegyelmes uram, őszinte tiszteletem nyilvánítását. Igaz hived.

Fejérváry Imre.

A tegnapi nap folyamán névjegyeiket Herzi tanárnál a következők adták le: *Zichy* Rafael, *Wekerle* Sándor, *Széchenyi* Pál és neje *Ludvig* Gyula, *Czibulka* vezérőrnagy stb.

* **A gyermekkorház átalakítása.** A tegnapi tanács ülésen bejelentették, hogy a Sztaroveczky gyermekkorház átalakítását május hó elsején megkezdik. E célból február hó elsején már az összes lakóknak felmondanak. — Az átalakítás nagyon rövid időt fog igénybe venni s így remélhető, hogy e helyen már nem sokára megkezdik a gyermek korház áldásdus működését.

* **A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése.** A Szigligeti-Társaság 1901. évi január hó 27-én d. e. 11 órakor a kir. kath. jogakadémia dísztermében *Thury* Zoltán, dr. *Edelmann* Menyhért és *Erdély* Zoltán rendes tagok közreműködésével felolvasó-ülést tart, melyre most folyik a meghívók szétküldése.

* **A népszámlálás.** A mai nap folyamán a következő új adatokat kaptuk:

	lakossága	szaporodás
H.-M.-Vásárhely	61.200	5725
Sz.-Udvarhely	7727	1313
Sepsi-Szt.-György	7776	2111
Szászváros	6279	629
Belényes	3613	580
Szent-György	3495	447
Malaczká	5053	842
Kovászna	5012	1139
Zilah	7055	765
Székesfehérvár	30.500	3000
Kézdi-Vásárhely	5400	700
Hátszeg	2429	577
Fehértemplom	9684	634
S.-A.-Ujhely	16.256	3136
Susák	4634	2217
Szegzárd	14.269 csök.	— 56
Szentes	31.452	694
Dorozsma	15.447	3152

Belényes szaporodása 19,12 százalék, ami szép fejlődésre mutat. Nemzetiség szerint lakik a városban magyar: 1787, román: 1826. — Felekezet szerint: görögkatholikus: 901, görögkeleti: 925, ev. református: 628, római katolikus: 598, izraelita: 531, ágostai: 24, unitárius: 6.

* **A színház világitása.** A színház világitásáért, — melyet *Ganz* rendezett be 52.230 koronáért, felszólította a várost, hogy legalább a már esedékes 40 000 koronát fizesse ki, mert ez ideig még semmit sem fizettek. A tanács e felszólítás folytán tegnapi ülésén foglalkozott ez ügygel és kimondotta, hogy mivel a város jelenleg nincs oly körülmények között, hogy a kért összeget kifizethesse, annak ez idő szerint csak 40 százalékát fogják kiutalni, mely 20.892 koronát tesz ki. Kérdés, hogy *Ganz* vajjon meg fog-e elégedni ezzel a tetemes leszállítással?

* **Szünik a járvány.** Mint a főorvos jelentéséből kitűnik, az utóbbi időben a városunkban oly nagy mérvben elharapódzott kanyaró járvány szünetelben van jellegre és számra nézve; s remélhető, hogy már rövid idő múlva teljesen megszűnik.

* **Szűcsrényi püspök a munkásaiért.** Lőcséről jelentik: *Szűcsrényi* püspök ma közölte a püspökségi birtokon alkalmazott összes gazdasági cselédekkel és munkásokkal, hogy a Darányi miniszter által létesített és január 1-én életbe léptetett gazdasági segítő pénztárba tagol beiratja és értük a tagsági díjat fizeti. A püspök jótéteménye lelkes örömet keltett.

* **Szökött katoná.** A hetedik huszár ezrednél szolgált *Juhász* Gábor Szent-Mártonra való s nyalka csinos fiu, katonának is önként állott be. A második századhoz osztották, de nem valami jól mehetett a dolga, mert tegnap előtt megugrott a katonaságtól. Hazafelé vette útját, azonban nem mehetett nagyon messze. Bihar-Püspökiben a csendőrök elfogták és bebisézték. Ma már át is adták a katonai parancsnokságnak s most várja a büntetését, amely bizonyára igen szigorú lesz.

* **Tisza István gróf Komádiban.** Az ugrai kerület képviselője a vasárnapot komádi választói körében töltötte, tekintettel arra, hogy nem sokára szüksége lesz rájuk. Szánkán érkezett Gesztről 11 órakor, a mikorra már ott várták választói a Körözs hidnál lovas bandériummal lengő zászlókkal. Az érkező képviselőt *Nagy* E. István főbíró üdvözölte egyszerű, keresetlen szavakkal, melyekre *Tisza* István gróf röviden válaszolt. Innen a község házához vonultak, hol az egybegyűlt lakosság riadó éljenzéssel fogadta az érkezőt. Itt *Ötvös* Gyula községi jegyző üdvözölte Tiszát röviden, mire az ünnepelel vendég kijelentette, hogy most csak a község kívánalmainak megismerése végett jött ide, Politikai nyilatkozatait megtette a nyáron Nagyváradon, azt most ismételni fölöslegesnek tartandó. Ezután átmentek a községi vendéglőbe, hol fényes bankettet rendeztek a képviselő tiszteletére. *Ötvös* Gyula és *Csák* József köszöntői után *Tisza* István gróf emelt poharat. Bizalmát fejezte ki a magyar nép iránt, melyhez egész életén át ragaszkodott s még az ellenzékéről sem nyilatkozott elítélőleg — ezuttal, ismét tekintettel a közelgő választásokra. A magyarság csekély számával szemben az erők fokozására, egyesítésére intette választóit s végül Komádi község közönségére üritette poharát. A társaság kedélyes beszélgetés közben a késő délutánig együtt maradt.

* **Kemény tűz.** Vasárnap Kolozsvári-utcán özv. *Ember* Emánuelné gyógyszerárának a keménye kigyuladt. A kivonult tűzoltóságnak azonban semmi dolga sem akadt, mert a tüzet ideje korán elfojtották.

* **Forster Géza kitüntetésé.** Ő Felsége Bécsben január 15-én kelt legfelsőbb elhatározásával *Forster* Gézának, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójának a III. osztályu vaskoronarendet adományozta. A kitüntetést a hivatalos lap egyik legközelebbi száma hozza.

* **Elgázolt kis fiu.** Széles-utczán vasárnap délután *Groholszky* Ferencz öt éves kis fiát *Andort* Papp Lajos lakatos mester inasa egy taligával elgázolta. A kerék a kis fiu czombján ment keresztül és súlyos sérüléseket szenvedett.

* **Farkasok garázdalkodása.** Mint dusesdi levelezők írja, a farkasok a vidéken annyira elszaporodtak, hogy a környék lakossága már nincs is biztonságban. Legközelebb a *Kősepessy* Kálmán udvaráról három hizott sertést vitték el. Az elszaporodott vadak miatt hivatalból rendeznek hajlóvadászatot a napokban.

* **A kellemetlen látogató.** Nagy meglepetés ért vasárnap délután egy fiatal jönevű nagyváradai ügyvédet. Délben eltávozott a lakásáról, s mikor 2 óra tájban az ebédre hazatért, nagyon gyanusnak találta lakása környé-

két. Rosszat sejtett, s balsejtelmét megerősítette az a körülmény, hogy az ajtaja kilincsét letörve, az ajtót pedig kinyitva találta. A szobában a szokatlan rendetlenség elárulta a kellemetlen vendég látogatását. Az íróasztala fiókját feltörve találta, s az asztalán is meglátszottak az erőszak nyomai. Az asztalfiókból hiányzott 30 frt. készpénz, azonban a takarékos betét könyvecskéje érintetlenül maradt. — A lopást a tanúk állítása szerint Veres János lakatos legény követte el, a ki ismerős volt a viszonyokkal, s több ideig dolgozott is a háznál. A tettes eltűnt a város környékéről, azonban a rendőrség erősen nyomozza.

* **Bérbe kért városi épületek.** A Moskovics eszmagyár ajánlatot tett a városnak, hogy az ugynevezett Fűzes szükség-kaszárnyát, hajlandó volna bérbe venni. Ha a város az épületet átadná, úgy ablakokat vágatna rá és hatszáz korona bért fizetne. Ha azonban az ablakokat a város vágatná, úgy nyolczszáz korona évi bért hajlandó volna megadni. A tanács érdemlegesen még nem határozott, de azt kimondták, hogy ablakot semmi árért sem vágat. — Nevezett cég ajánlatot tett még a Széchenyi-téri magtár épületre nézve is. Ezer koronáért kéri bérbe, ha a város azokra ablakot vágat. A tanács kimondta, hogy erre az épületre szüksége van és így azt bérbe nem adja.

* **Pótsorozás.** Tegnap délelőtt kilencz órakor a városház tanácstermében pótsorozást tartottak. A sorozó bizottság tagjai voltak: *Miskolczy* Árpád megyei főszámvevő, *Lausch* Károly és *Lukács* Géza örnagyok és *Darvassy* Lajos városi tanácsos, jegyzője *Markus* István fogalmazó. Az előállított legények legnagyobb részét katonai szolgálatra alkalmatlannak találták. A pótsorozás a déli órákban ért véget.

* **Magyar név.** *Krausz* Géza nagyváradai illetőségű ugyanitt lakos, a maga valamint kis-korú *Miklós* fia vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel »Kertész«-re változtatta.

Igazságszolgáltatás.

Esküdtszéki tárgyalás.

Ez évben tegnap volt az első esküdtzéki tárgyalás a nagyváradai törvényszék előtt. *Musset* György polyánai lakos és fia voltak a vádlottak. Még a múlt évben történt, hogy egyik régi haragosukról *Mikula* Pévelről azt híresztelték, hogy libát lopott. Erre *Musset* portájára ment *Mikula* és fia, hogy *Musset*-t megverjék. Mielőtt azonban az ütés érhetne volna, fegyverével támadójára lőtt s *Mikula* holtan bukott össze, majd a fiak között fejlődött ki verekedés.

Ezért állt ma az apa és fia az esküdtszék előtt.

A tárgyalás pontban délelőtt 9 órakor kezdődött. A bíróság elnöke *Millye* Gyula volt, bírák: *Passie* Pál és *Grám* Sándor, jegyző *Hermann* Aladár. A vádhatóságot *Gáthy* Bálint kir. alügyész képviselte a vádlottat *Kurländer* Ede dr. védte. A tolmács *Ardelean* Jusztin volt.

A tárgyalásra az első évnegyed esküdtjeit idézték be, kik közül a következőket sorolták ki:

Kolozsváry Sándor, *Farkas* György, *Dutkai* Dezső, *Tabéry* Sándor, *Grünvald* Simon, *Sternthal* Sándor, *Huszár* Károly, *Ehrlich* Mór, *Molnár* Lajos, *Rátkay* József, *Ságh* István, *Gál* Szabó István, *pótsküldtek*: *Komlós* Samu és *Tátray* Sándor.

A tárgyalás megnyitása után bevezették a vádlottat, *Musset* Györgyöt.

Felolvassák a vádiratot, mely *Musset* Györgyöt szándékos emberöléssel, fiát súlyos testi sértéssel vádolja.

Vádlott az elnök kérdésére elmondja az egész esetet. Beismeri azt, hogy tiztán önvédelemből tette, mert azok fejszével rohantak reá és tudta azt, ha nem védekezik, menthetlenül a halál fia.

Majd a másodrendű vádlottat hallgatták ki, aki a lövés után az áldozat fiának az ujját fejszével levágta. Vádlott tagadja tettét.

Ezután kihallgatták *Mikula* Pévelné, *Mikula* Illiét, *Hozte* Györgyöt, *Sztán* Józsefet, *Mikula* Péternét, *Mikula* Juonnét, továbbá az orvos szakértőket.

A bizonyítási eljárást ezzel befejezték. A kérdések feltételére kerülén a sor, *Gáthy* Bálint kir. alügyész a másodrendű vádlottal szemben a vádat elejtette.

Az esküdtek elé két kérdőpontot terjesztettek:

1. Bűnös-e vádlott id. *Musset* György abban, hogy lakása előtt *Mikula* Pével erősen felindult állapotban löfgyverével megölte, melynek következtében *Mikula* Pével halála következett be?

2. Ha igen, beszámítható-e vádlottnak e cselekménye tekintettel arra, hogy védelmi előadás a szerint ezen cselekményt önvédelemből élete megmentése végett, — mert halott *Mikula* Pével és családja öt fejszével és kapanyéllal fenyegeték — követte el?

Majd a vád és védelemre került a sor.

Az esküdtek tanácskozára vonultak vissza ezután s nemsokára meghozták verdiktjüket.

Az első kérdésre igen
a másodikra nem

volt a feleletük.

A törvényszék erre id. *Musset* György vádlottat a BTK. 391. §-a szerint minősülő, felindulásban elkövetett szándékos emberölés vádjára s annak következményei alól fölmentette. A rabságban levő *Musset* Györgyöt a törvényszék azonnal szabadlábra helyezte.

ZENE ES MŰVESZET.

A filharmonikusok hangversenye.

Nagyvárad zenei életében a filharmonikusok egyesülete önt így télviz idején egy pár hónapra pezsgő életet. A közönyt, — a mely az egyesület eddigi működését kísérte — úgy látszik, muló félben van. Legalább erre enged következtetni az az előkelő közönség, a mely a polgárnagygyal élén a vasárnap délutáni hangversenyt végig hallgatta s a mely megjelenésével fényesen dokumentálta, hogy a szép, a nemes iránti érzék él a nagyváradai közönség szívében és csak kedvező alkalomra vár, hogy azt kifejezésre is juttassa.

Örömmel jegyezzük fel, hogy ez az első hangversenye a zenekedvelők egyesületének, a mely nem záródott deficizzel: bizony jobb sorsra érdemes ez a derék egyesület, a melynek két lelkes vezére, *Mezey* Mihály és *Réz* Mihály mindent elkövet, hogy az egyesület tagjait osszertartsa és ezekben a klasszikus zene iránti érzéket ébren tartsa, fejlessze és nemesítse.

*

A hangverseny lefolyásáról tudósításunk a következő:

A Zenekedvelők Egyesülete vasárnap d. u. 5 órakor a Csarnok nagytermében hangversenyt rendezett. A hangverseny minden egyes pontja a zenekedvelők hosszas tanulmányáról és örvendetes haladásáról tett fényes tanubizonyítást.

Az 5 pieceből álló műsornak változatos-ságot egy énekbetét adott, melyet *Papp* János, a Szigligeti-Színház ez a kitűnő baritonistája énekelte. Bár a műsört még változatosabbá lehetett volna tenni áltálta, ha a szintársulat egyik nőtágját is felkéri a szereplésre; annyival is könnyebben sikerült volna ez, mert — mint értesülünk — a szintársulat bármelyik nőtágja szívesen lépett volna föl minden tiszteletdíj nélkül, ha erre felkérést nyer.

A hangverseny *Händel*: Concertjével kezdődött, melyet a nagy zenekar adott elő; a darab »allegro« része nagy hatást keltett; különösen szép volt a *Tomm* Béla (I), a *Hercsirek* (II) hegedű és a *Smazsenka* Ernő celló szólója.

A hangverseny második számát *Papp* János, a Szigligeti-Színház művésze énekszáma közepelte. Elsőnek *Wariamoff* »Vörös Sarafan« című áriáját énekelte. A zeneszám maga is bájos, kedves, dallamos, éppen *Papp* János lágy baritonjához illő, így aztán az előadó nagy sikert ért el vele, a mely siker még nagyobb lett volna a különös melankolikus arckifejezések nélkül. Ennek az énekszámnak igen sokat tapsoltak; utána *Deésiné* két dalát énekelte el *Papp* János; jobbakat is választhatott volna.

Feinsilber Irén k. a., a zeneiskolának ez a kiváló növendéke játszott a el ezután *Mendelssohn* »Hegedűversenyének« I. és II. tételét.

Játékán meglátszott az első szereplés lámpaláza; különösen az I. tételnél, a hol a hangvételeknél keveset trémázott; annál biztosabban, erőteljesebben, vervvel játszott a II. részt, mikor a játékba belemelegedett; látszik, hogy a kisasszonynak kitűnő mestere van; vonó kezelése biztos, technikája kitűnő s gyakoribb fellépéssel majd összejátékáról is ezt mondhatjuk.

A hangversenyt *Haydn* Józsefnek, ennek az Isten kegyelméből való s örökéletű zenemesternek egyik mesteri műve zárta be. A D dur Symphonia volt ez, melyet az összenekar adott elő *Vomácska* karmester vezetése mellett. Az öt részből álló remek darab minden egyes tételénél felhangzott a taps, a mely a műnek is, a kifogástalan előadásnak is szólt. A symphonia fuvola szólómat *Roth* Gara Nándor játszotta művészi tökélyvel. A remek mű hatása alatt a közönség a hangverseny végén percekig tapsolt; ez a taps azonban már az egyesület fáradhatatlan ideális lelkű igazgatójának, *Réz* Mihálynak is szólt, a ki lelket, életet önt városunk zenei életébe s a ki valahányszor ez érdem elismeréséről és jutalmazásáról van szó, mindig szerényen hátra húzódik, de a tűzvonalba áll, mihelyt tettről, munkáról, fáradságról van szó.

S most még csupán azt kívánjuk megjegyezni, hogy ha *Stern* Ignác ur, a »Csarnok« bérletje a terem két órai használatáért a »Nota«-t 80 koronáról állítja ki, lehetne annyira udvarias, hogy a gázlángokat, míg a vendégek kivonulnak, nem oltatja el, mint azt a közönség legnagyobb megbotrákozására vasárnap megcselekedte. (rs.)

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: A dolovai nábob leánya.

Szerda: Görög rabszolga. (Ámon Margit föllépte.)

Csütörtök: A kis szökevény. (Ámon Margit vendégszerepése.)

Péntek: Boccaccio. (Ámon Margit föllépte.)

Szombat: Kis alamuszi. (Ámon Margit föll.)

A halász szeretője.

Azt olvastuk a színlapon, hogy »Dankó Pista legujabb nagyhatású népszínműve, itt először.«

Eltekintve attól, hogy az efféle reklamározás kissé mucsai ízű, sajnálattal vagyunk kénytelenek kijelenteni, hogy nem is volt igaz. *Dankó* Pistának ez a munkája legujabb, de egyáltalán nem nagyhatású s komolyabb értelemben nem mondható népszínműnek sem. A népszínműnek u. i. első feltétele, hogy dráma legyen, legyen tehát benne cselekvény, mozgás, élet, ne csak magyar ruhás parasztlak és szép nóták. A népszínmű-irodalom virág korában termelt remek műveknek éppen ez biztosítja az örök életet: maguk is élnek, igaz drámai cselekvényük van, a mely csak megragadóbbá lesz áltálta, hogy a nép fiai játszanak benne.

A mai népszínművek kérész-életét ennek a hiányában kell keresnünk. Népszínműirőnk elhanyagolják a legfontosabbat: a drámai életet, s külsőségekre fektetik a fő ulyt. Így lesz a népszínműből élettelen, erős virág helyett felcifrázott, élettelen váz.

Ne vegye rossz néven *Dankó* Pista, de az ő népszínművét is az utóbbiak közé soroljuk.

Pósa Lajos írta valamelyik régebbi ismeretében Dankóról (a mikor még Dankót ismertetni kellett), hogy sajtósága ennek a művészek rajongása a népszínművészetért. Gyönyörű, szívhez szóló magyar nótákat komponál s mégis rossz népszínművek írásával öli idejét s teszi tehetetlenné, hogy mint népdalköltőt az egész ország ünnepelje. Tíz év múlt el azóta. Az ország felismerte Dankóban a nagy, kincses hányát: a népdalok forrását, csak ő nem fedezte fel meg ön magát s vissza-visszatérve régi ideáljához: népszínműveket ír. Ez is olyan elitévedése a zenének, mint a milyen volt Petőfi színészkedése.

Magáról a Halász szeretőjéről kevés a mondani valónk, hisz a darab maga is kevés. Szereplői összes ténykedését három szóba foglalhatjuk: jönnek, mennek, énekelnek; de hogy miért, arra hiába vagyunk kíváncsiak. Egyetlen hatásos, drámai jelenete van: az I. felvonás vége; ennek is az emeli a hatását, hogy utána legördül a függöny. Vannak benne helyett gyönyörű magyar dalok, a melyek feledtetik a cselekmény hiányát, a bámulatos naivul megrajzolt jellemeket, az ok nélkül jövés-menést. Egyik dal szebb mint a másik; csupa dallam, csupa tűz, csupa magyarosság. *Ezeknek* szólt a sok taps, mely Dankót, a *dalköltőt* a lámpák elé hívta.

Az előadás felülemelkedett a szokásos vasárnapi esték színvonalán. Igyekezett mindenki sikerhez juttatni Dankót, mint szípszínműírót is. Nem rajtuk mult, hogy ez nem sikerült s hogy a közönség tüntető tapsal az énekszámokat honorálta és úgy a mellékszereplőket emelte ki legjobban. Különösen *Forrai* Ferikének jutott ki a tapsoktól; kisebb szerepét melegen, érzéssel játszotta, jó kedvvel, csengőn énekelte Dankó pompás nótáit. Jó népszínmű alak volt *Peterdy* (Förgeteg Pál), de még inkább *Bognár* János (Jóhart Márton). Érdekes volt *Palugyay* Vilma fellépte. A kissasszonyt ismeri a nagyváradai közönség, mint kitűnő altisztát s meglepetésünkre drámai szerepben lépett fel. Nem volt játéka erő és bensőség nélkül; de figyelmébe ajánljuk az igazgató urnak, hogy különös ez a drámai szerepekkel való kísérletezés, mikor van a társulatnak magának kitűnő drámai művésznője. Helyén valóbbnak tartjuk itt tekintélyre, dr. V. Zs.-re hivatkozni, ki így ír: »Ebben a szerepben a társaság egy ok nélkül elhanyagolt művésznője, *Balázs* Olga k. a. sokkal többet nyújtott volna.« Humorisztikus szerepben kitűnő volt *Bérczi*, de különösen *Füredi*, utóbbinak sikerét nagyban emelte pompásan megválasztott, hü maszkja. Hasonlóan dicsérettel kell megemlékeznünk *Szilágyi* Dezső (Rigó cigány) természetes alakításáról, *E Kovács* Mariska érzéses játékáról, *Pintér* Imre kitűnő parasztleányáról, *Madás* Pista is ügyesen mozgott, persze csak Deési nem.

A zenekar pedig figyelhetne, mikor kezdődik az ő dolga; most csak a színpadról pisszegték le idején, de ha a közönség vesz észre előbb ilyen beugrást...

Akkor nem szeretnék karmester lenni.

K A.

20.

Ez a szám jelenti a tegnapi közönség számát. Ennyien voltak a földszinten, mely kongott s még ennyien sem a páholyokban, melyek ásitottak az ürességtől. Ily botrányosan kevés közönség még nem lézengett a színházban.

És a mi még érdekesebb: nem a közönség hibás benne.

Szombaton éjszaka telikürtölik a lapokat a hírrel, hogy jön *Amon* Margit! A színházi jelentéseket, a heti műsort utolsó percében megváltoztatják a lapok, a közönség készül hétfőre az első *Amon*-estére — s akkor megjelennek a színlapon a *Mozgó* fényképek. Persze, hogy senkinek sem volt ilyesmi után kedve színházba menni.

Utólag hiába derült ki, hogy az egészet csak félreértés okozta. A közönség felületése

meg történt s az okozott bosszúságról nagyon szeretnők elbinni, hogy csak a tegnapi előadásnak ártott.

Böllöny intendáns meghívása.

Hetekkel előbb hirt adtunk arról, hogy a magyar színészet egyik legáldozatkészebb barátja: *Böllöny* József, a kolozsvári nemzeti színház intendánsa kijelentette, hogy szívesen, örömmel menne Debreczenbe és állana élére az ottani színháznak, ha arra, hogy a színházat megkapja biztató kilátásai lennének.

Csak természetes, hogy egy ilyen nyilatkozat után akcióba lépnek mindazok, a kik ismerik a *Böllöny* József működését, áldozatkészségét s azt a lelkesedést, amellyel ő a színészet iránt viseltetik. Nyomban meg is indult a mozgalom, hogy *Böllöny* József intendánshoz a színházi bérilők aláírásával levelet intézzen, amelyben bizalmukról biztosítja s arra kéri, hogy vegyen részt a rövidesen kiírandó pályázatban.

A felhívás eredménye az lett, hogy a bérilők csaknem teljes számban aláírták ezt a levelet s azt ma küldik el *Böllöny*nek.

Amon Margit vendégszereplése. *Amon* Margit, a Népszínház kitűnő művésznője, min jelentettük négy estén fog vendégszerepelni a szilgietei színház színpadán. A művésznő e hó 23-án szerdán érkezik Nagyváradra s szerdán este a *Görög rabszolga* Iris szerepében lép föl. Az operett többi szerepei nem változnak. Csütörtökön a *Kis szökevény* című látványos operettben *Vinnifred* szerepét, pénteken a *Kis alamusi*-ban *Renard* vicomte-öt játssza *Amon*, Margit, ki szombaton fejezi be nagyváradai vendégszereplését, amikor a régi, híres *Boccaciot* nyitják föl, melynek czimszerepét adja művésznő. A négy vendégszereplésre egyidejűen válthatók meg a jegyek előre ma, kedden délután 3 órától a színház nappali pénztáránál.

A mai előadás. Kedves estéje lesz ma kedden a színháznak. *Herczeg* Ferenc rég nem látott bájos színművét a *Dolovai nábob leányát* elevenítik föl a következő szereposztással: Jób — *Bodnár*, Vilma — *E. Kovács* Mariska, *Szentirmai* — *Peterdy*, neje — *Batizfalvy* Gizella, *Tarján* — *Balla*, *Biliczky* — *Erdélyi*, *Lóránt* — *Szarvasi*, *Merlin* — *Dézsi*.

MULATSÁG.

A Kath. Kör bálja.

A nagyváradai kath. kör. február 3-án fogja felfrissíteni, az előző években oly nagy sikert ért bálját. A rendezőség lázasan készül a mulatságra s ma már szét is küldik az igen csinos kiállítású elegáns meghívókat.

Hogy milyen lesz a kedély, a mulatság, a hangulat, elég elolvasnunk a rendezőség névsorát s abból meggyőződhetünk, mert ahol azok a vidám fiatal emberek rendezkednek, ott jól kell mindenkinek mulatni, ott a siker biztosítva van.

A meghívó szövege a következő:

A nagyváradai Kath. Kör 1901. február 3-án a Kereskedelmi Csarnok összes termeiben saját könyvtára javára *Dr. Gerliczy* *Ferencné*, szül. *Br. Fejérváry* *Gizella* ömeltóságának védnöksége alatt bált rendez, melyre czimzettelt családjával együtt tisztelettel meghívja: a rendező bizottság. Belépti díj személyenként 3 korona. Felülíratásokat köszönettel fogadunk s hírlapilag nyugtázzunk. Kezdeté 9 órakor. Sebő Mihály elnök, Ifj. *Frankó* *Endre*, *Medvigy* *István*, *Ormay* *Lajos* alelnökök, *Altnöder* *Béla* cigányvajda, *Középessy* *Dezső* pénztárnok, *Sipos* *Ernö* ellenőr, *Illés* *István* jegyző, *Aliquander* *Ödön*, *Bágya* *Ödön*, *Beleznay* *Antal*, *Benák* *Sándor*, *Beöthy* *Miklós*, ifj. *Böszörményi* *Géza*, *Cserei* *Dezső*, *Cserei* *Géza*, *Debreczy* *Géza*, *Erdelt* *Béla*, *Fábr* *Albert*, *Fábr* *István*, *Fehér* *Ödön*, *Fichtner* *Gyula*, *Ficzek* *Jenő*, *Ficzek* *Emil*, *Fra* *k* *Géza*, *Garay* *Géza*, *Graud* *Árpád*, *Grud* *n* *Imre*, *Gyenge* *Béla*, *Heiser* *Gyula*, *Hollmeyer*

Béla, *Illés* *István*, *dr. Imrik* *Gusztáv*, *Jacskovics* *Gyula*, *Jancsovics* *Jenő*, ifj. *Jelinek* *Ferencz*, *Jelinek* *Géza*, *Jeszenszky* *Béla*, *Julier* *Károly*, *Kalmár* *Illés*, *Kolb* *Géza*, *dr. Küttel* *Károly*, *Kolthay* *Kornél*, *Köszeghy* *László*, *Krüger* *Aladár*, *Krüger* *Jenő*, *Lojkó* *János*, *Lukács* *Imre*, *Maróczy* *János*, ifj. *Markus* *János*, *Mészáros* *Aladár*, *Miskovszky* *Jenő*, *Medvigy* *Gábor*, *Medvigy* *Mihály*, *Molnár* *Kálmán*, *Moyzes* *Miklós*, *Moyzes* *Emil*, *Nábráczky* *Béla*, *Nagy* *Marczel*, *Papp* *János*, *Patzkó* *Antal*, *Persz* *Ferencz*, *Poynár* *Ernö*, *Szemes* *Ferencz*, *Széles* *Károly*, ifj. *Szokoly* *Tamás*, *Szolesányi* *Béla*, *Stachó* *Lajos*, *Tátray* *Kálmán*, *Varga* *Ákos*, *Vidosits* *Gyula*, *Voszka* *István*, *Votisky* *Antal*, *Vucskics* *László*.

A 48-as Népkör bálja.

A nagyváradai 48-as Népkör vasárnap este kitűnően sikerült mulatságot rendezett. Ugy a nő, mint a férfi közönség nagy része álarcz alatt s igen szép jelmezekben jelentek meg, minek folytán sajnós, a szép közönség névsorát nem közölhetjük, nehogy az nagyon is hiányos legyen. A mulatság a hajnali órákig tartott, a legkitűnőbb hangulatban.

TAVIRATOK.

Sonnenburg a királynál.

Budapest, január 21. (Saj. tud. táv.) A király ma fogadta *Sonnenburg* berlini egyetemi tanárt. Részletesen elbeszélte az operációt. A király megköszönte a fáradságát. *Sonnenburg* még Bécsben marad, ha netalán a komplikációk Budapestre nem hívják.

Elmaradt udvari ebéd.

Budapest, jan. 21. (Saj. tud. táv.) Az angol királyné betegsége miatt, a 22-iki udvari ebéd elmaradt.

Fejérváry báró betegsége.

Budapest, január 21. (Saj. tud. táv.) Báró *Fejérváry* *Géza* honvédelmi miniszter állapota, a legutóbbi hírek szerint változatlan.

Krüger részvéte.

Budapest, jan. 21. (Saj. tud. táv.) Mint Hágáról sürgönyzik, *Krüger* az angol követségnél tudakozódott az angol királyné állapotáról. Meleg hangon fejezte ki részvétét és mihamarábbi felgyógyulását óhajtja.

Br. Majtényi Izidormeghalt.

Budapest, jan. 21. (Saját tud. táv.) *Majtényi* *Izidor* báró, ki a nyolczvanas években *Verhovayt* párbajban megölte, ma liptó-selmeczi kastélyában, 72 éves korában meghalt. *Verhovay* annak idején a nemzeti kaszinót lapjában frakkos bandának nevezte. A párbaj után a kaszinó előtt nagy tüntetések voltak. Az elhunytnak *Rakovszky* *István* képviselő a veje.

A Reichsrath összehívása.

Bécs, január 21. (Saját tud. távir.) A holnapi hivatalos lap a Reichsrathnak január 31-ére való összehívását fogja publikálni.

Gyilkos szücssegéd.

Székesfehérvár, jan. 21. (Saját tud. táv.) *Virt* *Lajos* szücssegéd, Reszezen segéd-társának, *Weiszi* *gernek* a hasát felmetszette. A gyilkost a csendőrök elfogták.

A búrok szabadság harcza.

London, jan. 21. (Hivatalos.) Az angol csapatok reggel ellentámas nélkül megszállták a Gambia folyó északi partján lévő *Sallikoni* helységet és az angolok ellen föllázadt burszülöttek hat vezéremberét elfogták. (M. T. I.)

A hideg áldozatai.

Kassa, január 21. (Saját tud. távirata.)
Kaufmann Jakab gesztési kereskedő fiával együtt
az országúton megfagyott.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 99.

Idénybérlet 97 sz.

Nagyváradon, kedden, 1901. jan. 22-én

A dolovai nábob leánya.

Színmű.

SZEMÉLYEK:

Jób Sándor	— — —	Bognár János
Vilma, leánya	— — —	E. Kovács Mariuska
Ózv. Domaháziné, Jób huga	— — —	Tóváry Anna
Szentirmay huszárkapitány	— — —	Peterdy Sándor
Janka neje	— — —	Batizfalvi
Tarján főhadnagy	— — —	Balla Kálmán
Lóránt főhadnagy	— — —	Szarvasi Sándor
Bilitzky-Maróth, herceg	— — —	Erdélyi Miklós
Merlin, báró	— — —	Deésy Alfréd

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzsek 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, január 23-án

A görög rabszolga.

Operette.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, január 21.

Osztirák hitel	— — — — —	661 —
Magyar hitel	— — — — —	667 50
Allamvasut	— — — — —	666 —
Rimamurányi	— — — — —	457 —
Magyar jelzálog	— — — — —	427 50
Salgótarjáni	— — — — —	— —
Wagon-kölcsön	— — — — —	— —

Határidők.

Budapest, január 21.

Fuzs októberre	— — — — —	7.67
Fuzs áprilisra	— — — — —	7.54
Teugest	— — — — —	5.01
Fuzs ápr.	— — — — —	7.38
Zad ápr.	— — — — —	6. —
Képesítés, repesz, aug.	— — — — —	— —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. január 21-én.

Magyar aranykölcsön 4%	— — — — —	116 75
Magyar koronajáradék	— — — — —	92 20
Magyar vasut kölcsön aranyban 4,5%	— — — — —	120 —
Magyar keleti vasut államkölcsön 2,5%	— — — — —	100 —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	120 —
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	92 —
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	— — — — —	98 75
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	— — — — —	93 50
Tiszaszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	— — — — —	166 —
Osztirák járadék papírban	— — — — —	140 —
Osztirák járadék ezüstben	— — — — —	98.15
Osztirák járadék aranyban	— — — — —	98 —
Osztirák korona járadék	— — — — —	117 25
Osztirák államsorsjegyek	— — — — —	98 25
Osztirák magyar bank részvény	— — — — —	137 —
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	17.10
Osztirák hitelintézet részvény	— — — — —	667 50
Párisi vista	— — — — —	661 50
20 frankos arany (Napoleon'or)	— — — — —	95 80
Németbirodalmi márka	— — — — —	19.16
London vista	— — — — —	117 55
20 márkás arany	— — — — —	240 55
		23.52

10792/900 sz. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonata.

A b-ujfalui kir. járásbírósa mint telek-könyvi hatóság közhíré teszi, hogy a nagyváradi lat. szt. káptalan végrehajthatónak Kinter Ferencz és neje végrehajtást szenvedő elleni 2400 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a nagyváradi kir. törvényszék (a b-ujfalui kir. járásbírósa) területén levő B-Ujfaluban fekvő a b-ujfalui 518 sz. betétben A I. 1—9. t. sz. ingatlanra 199 koronában u. sz. A. III. 1—2 t. sz. ingatlanokra 144 kor-ban, az 1172 sz. betétben A I. 1—3. t. sz. ingatlanra 85 kor-ban A X. 1—2 t. sz. ingatlanra 1294 kor-ban, az 1908 sz. betétben A. I. 1—3 t. sz. ingatlanra 371 kor-ban, u. sz. az A. II. 1—3. t. sz. ingatlanra 296 kor-ban, u. sz. A. X. 1. sz. ingatlanra 427 kor-ban, ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fenneb megjelölt *ingatlanok az 1901. évi február hó 20-ik napján d. e. 10 órakor a bíróság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.*

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis I. 17 korona 90 fill., II. 14 kor. 4 fill., III. 8 kor. 50 fill., IV. 129 kor. 40 fill., V. 37 kor. 10 fill., VI. 29 kor. 90 fill., VII. 42 kor. 70 fill., készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881: évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügy-miniszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

B-Ujfalú, 1900. évi december hó 4. napján, kir. járásbírósa mint tkvi. hatóság.

Dr. Vinnay,
kir. albiró.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.